

РОЛЬ ДАВНЬОГРЕЦЬКОГО ТЕАТРУ В ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ ЛЮДСТВА

Баркова Юлія Юріївна, студентка 3 курсу

Науковий керівник – Данильчук Ольга Михайлівна, канд.філол.н, доц. кафедри
прикладної лінгвістики,
Національний Університет Кораблебудування ім. адмірала Макарова
Україна, м. Миколаїв

Анотація: *Стаття присвячена аналізу давньогрецького театру, його значенню в історії світової культури та впливу театру на подальший розвиток культури. Ключові слова:* античність, театр, давньогрецький театр, культура.

Актуальність теми: театральна культура стародавньої Греції є початковим етапом, відправною точкою в розвитку світового театального мистецтва. Давньогрецький театр – це особливе джерело знань, яке допомагає вивчати наступні епохи після Античності. Постановка значних суспільно-політичних, філософських та етичних питань, насиченість драматургічних творів ідеями патріотизму, увага до людини, глибина героїчних характерів, що пробуджує свідомість глядачів, складають унікальність давньогрецького театру.

Метою роботи є систематизування інформації про давньогрецький театр, з'ясування характерних особливостей театру в Давній Греції та його значення у світовій культурі.

Відомо, що античний театр виник у VI столітті до нашої ери, а його історія охоплює майже тисячоліття (VI ст. до н.е. – V-VI ст. н.е.) Як зазначають В. І. та Н. І. Пашенки, «драма виникла, коли давно вже відбувся перехід від знеособленої, тобто народної, форми творчості до індивідуальної. Свідчення цьому – значна кількість ліричних жанрів і поява багатьох видатних поетів. Проте в нових умовах становлення рабовласницької демократії лірика вже не могла відповісти на запити епохи, певною мірою вона себе вичерпала. Потрібні були нові види мистецтва, які могли б виховувати у громадян почуття патріотизму і відповідальності за свою державу. Ними й стали драматичні жанри» [1].

З цього можна зробити висновок, що витoki античної драми тісно пов'язані із суспільно-історичними процесами, які переживала антична цивілізація в VI-V ст. до н. е. – це період, коли остаточно утвердився рабовласницький устрій, який прийшов на зміну первісному ладу. Це саме той час, коли «людина як індивід більше не хоче ототожнювати й зливати себе з колективом, з «натовпом», вона хоче мати і відстоювати власне «я». Вона формує особистісний погляд на оточуючий світ, на природу, навіть на богів. Людина вже не хоче приймати загальноприйняті норми і закони, вона хоче сама будувати стосунки зі світом через власні емоції і відчуття» [1].

«ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА 2019: ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ»

XV ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ СТУДЕНТІВ І МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

Створенню театральної культури, безумовно, сприяла релігія, адже театр виник на культовій основі із сільських святкувань на честь бога Діоніса – на цих святах виконувалися дифірамби і фалічні пісні, що містили елементи діалогу та театральної дії. «Релігійні обряди греків були досить видовищними, вони супроводжувалися музикою, піснями, танцями, поезією, святині прикрашалися квітами, предметами прикладного мистецтва. Обрядова традиція вагомою мірою визначила композицію трагедії і її стиль» [2].

Давньогрецький театр пройшов довгий шлях своєї еволюції перш ніж набув свого класичного вигляду. Існує декілька етапів розвитку давньогрецького театру. Перше суттєве реформування трагедії належить Феспіду (VI ст. до н. е.). У своєму посібнику Ю.І. Ковбасенко зазначає, що «Феспід виділив з хору особливого виконавця – актора. Феспід був першим афінським трагічним поетом» [3]. У Театральній енциклопедії зазначено, що «перша постановка його трагедії відбулася навесні 534 р. до н.е. на святі Великих Діонісій. Цей рік за традицією прийнято вважати роком народження світового театру. Ранні грецькі трагедії нагадували, швидше за все, ліричні кантати й майже суцільно складалися з пісень хору і актора» [4].

«Свого розквіту театральне мистецтво досягло у творчості трьох великих трагіків – Есхіла, Софокла, Евріпіда – і комедіографа Аристофана. Одночасно з ними писали й інші драматурги, але до наших днів дійшли тільки невеликі уривки їх творів, а іноді й лише ім'я того або іншого поета» [4]. Якісно нового змісту і форми трагедія набула після появи на театральному горизонті Есхіла (525–456 рр. до н. е.). Талановитий автор, який настільки вдосконалив трагедію, що заслуговує почесного звання «батько трагедії». Саме у його творчості трагедія остаточно оформилася як драматичний жанр. Перш за все слід відзначити введення Есхілом другого актора. Це вагомо вплинуло на розвиток діалогу в п'єсі. «Величезна заслуга Есхіла полягає у створенні могутніх і величних характерів – монументальних образів, носіїв нечуваних пристрастей, учасників грандіозних конфліктів» [3]. Образи Прометея («Прометей прикутий»), Клітемнестри, Ореста, Кассандри, Електри (трилогія «Орестея») назавжди увійшли до скарбниці світової драматургії.

Продовжив розвивати оформлені Есхілом принципи драматичного мистецтва Софокл (496–406 рр. до н. е.). Значним його внеском стало введення третього актора. «З того моменту діалог у трагедії виходить на перший план, що суттєво розширює можливості драматурга показати конфлікт, більше того – поглибити конфлікт і урізноманітнити його» [4]. «Характерним для Софокла є використання прийому контрасту. Контрастність дає авторові змогу сильніше підкреслити слабкі й сильні сторони персонажів, щоб глядач міг чітко зрозуміти їхню внутрішню суть» [3]. Контрастними образами постають Едіп і сліпий Тіресій («Цар Едіп»), Креонт і Тіресій («Антигона»), Антигона та Ісмена («Цар Едіп»), Електра і Клітемнестра («Електра»).

Отже, античний театр мав велике виховне і суспільне значення. Під час вистав проголошувались сучасні, філософські, суспільні, морально-етичні проблеми тогочасного суспільства. Можна вважати, що театр у давній Греції має пізнавальний та повчальний характер. На жаль, до ХХІ століття ця традиція не збереглась, і нині театр має лише розважальний характер.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. (2001). Антична література. – К.: Либідь.
2. Коршунова С. І., Тереховська О. В. (2006). Антична література /Навчальний посібник до практичних занять. Івано-Франківськ: Гостинець.
3. Ковбасенко Ю. І. (2014). Антична література. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка.
4. Театральна енциклопедія. Взято з: <http://istoriya-teatra.ru/theatre/alph0004.shtml>

Баркова Ю., Данильчук О.М. The role of the Ancient Greek theater in the history of culture of mankind

Summary: *The article is dedicated to the analysis of the Ancient Greek theater, its importance in the history of world culture and the influence of the Ancient theater on the further development of culture.*

Keywords: *Antiquity, theater, Ancient Greek theater, culture.*

Аннотация: *Статья посвящена анализу древнегреческого театра, его значению в истории мировой культуры и влиянию театра на дальнейшее развитие культуры.*

Ключевые слова: *античность, театр, древнегреческий театр, культура.*